

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: Transformacja gospodarcza i systemy rynkowe krajów Europy Wschodniej
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-TGiSREuW-12uST1
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy w ramach zespołu modułów do wyboru ścieżka tematyczna ST1
4. Kierunek studiów: wschodoznawstwo
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): II stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): 15 h W
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: dr Marta Studenna-Skrucka, studnia@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: celem zajęć jest zaznajomienie słuchaczy z przebiegiem i znaczeniem procesu transformacji gospodarczej zapoczątkowanego w 1991 roku na Ukrainie, Białorusi i w Mołdawii.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): ogólna wiedza humanistyczna.

2. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:
- 3.

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
TGiSREuW_01	rozumie polityczne uwarunkowania procesu transformacji gospodarczej i rozwoju systemów rynkowych Ukrainy, Białorusi i Mołdawii.	K_W02
TGiSREuW_02	zna i rozumie konstytucyjne uwarunkowania transformacji gospodarczej i rozwoju systemów rynkowych.	K_W05
TGiSREuW_03	orientuje się w zmieniającej się literaturze przedmiotu.	K_W06
TGiSREuW_04	potrafi wyszukać i przeanalizować dane statystyczne ilustrujące przebieg procesu transformacji gospodarczej i rozwój systemów rynkowych na Ukrainie, Białorusi i Mołdawii, formułować i testować hipotezy badawcze	K_U02
TGiSREuW_05	potrafi prowadzić debatę i efektywnie uczestniczyć w naukowym, popularno-naukowym i eksperckim dyskursie na temat przebiegu i znaczenia procesu transformacji gospodarczej na Ukrainie, Białorusi i Mołdawii	K_U04
TGiSREuW_06	jest gotowa/ów do krytycznej oceny własnego stanu wiedzy na temat stosunków polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich, polsko-mołdawskich	K_K01
TGiSREuW_07	potrafi wyorzystać posiadać wiedzę i zasięgać opinii ekspertów dotyczących kontaktów gospodarczych Polski z Ukrainą, Białorusią i Mołdawią	K_K02

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Gospodarka Ukrainy w okresie radzieckim. Znaczenie radzieckiej modernizacji dla gospodarki ukraińskiej. Charakterystyka gospodarki USRR - „specjalizacja”, wiodące gałęzie przemysłu, inwestycje, problemy.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Kluczowe etapy przemian rynkowych na Ukrainie. Proces prywatyzacji: projekty, realizacja, konsekwencje. Wprowadzenie waluty narodowej: charakter i twórcy reformy.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Oligarchizacja gospodarki ukraińskiej. Geneza systemu oligarchicznego na Ukrainie. Pojęcia: klan, mafia, krysha, rekiety, rejderstwo. Charakterystyka największych klanów ukraińskich – zasoby, przedstawiciele, wpływy w państwie.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Ubóstwo transformacyjne na Ukrainie. Problem stratyfikacji społeczno-majątkowej na Ukrainie: wskaźniki, przykłady, skutki. Pojęcia: bezrobocie strukturalne, międzypokoleniowy transfer biedy, kieszenie ubóstwa.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Problem migracji zarobkowej ludności ukraińskiej. Przyczyny, kierunki oraz charakter migracji zarobkowej Ukraińców od 1991 roku do chwili obecnej.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Polityka gospodarcza „regionalów”. Fiskalizm kontra opór klasy średniej. Strategia polityki gospodarczej Partii Regionów. Europejskie ambicje oligarchów a rynek zbytu w Rosji. „Podatkowy majdan”.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Gospodarka czasu wojny. Stan gospodarki ukraińskiej w chwili upadku reżimu Wiktora Janukowycza. Aneksja Krymu i wojna w Donbasie a kwestia reform gospodarczych. Perspektywy pomocy międzynarodowej dla Ukrainy.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Rolnictwo – niewykorzystana szansa współczesnej Ukrainy? Rolniczy potencjał Ukrainy. Reforma rolna. Rolnictwo jako perspektywiczna gałąź gospodarki w świetle światowego wzrostu cen na żywność.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Gospodarka Białorusi w okresie radzieckim. Znaczenie radzieckiej modernizacji dla gospodarki białoruskiej. Charakterystyka gospodarki BSRR - „specjalizacja”, wiodące gałęzie przemysłu, inwestycje, problemy. Epoka dobrobytu Piotra Maszerawa.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Główne kierunki przemian gospodarczych na Białorusi po 1991 roku. Wyzwanie i próby reform strukturalnych. Strategia socjalizmu rynkowego Aleksandra Łukaszenki: dyktatura polityczna a opieka socjalna – wzajemne zależności i konsekwencje dla rozwoju gospodarczego.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Współczesna kondycja gospodarki białoruskiej. Perspektywy i zagrożenia. Aktualne wskaźniki makroekonomiczne: PKB, PI, PPI, stopa bezrobocia. Aktualne wskaźniki rozwoju społeczno-ekonomicznego: HDI, współczynnik Giniego. Największe przedsiębiorstwa – charakterystyka produkcji. Główne kierunki i struktura eksportu i importu. Rola Białorusi w procesie integracji gospodarczej na obszarze b. ZSRR.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Radzieckie dziedzictwo w gospodarce Mołdawii. Znaczenie radzieckiej modernizacji dla gospodarki mołdawskiej. Charakterystyka gospodarki MSRR - „specjalizacja”, wiodące gałęzie przemysłu, inwestycje, problemy.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Główne kierunki przemian gospodarczych w Mołdawii po 1991 roku. Wyzwanie i próby reform strukturalnych. Proces prywatyzacji, poszukiwanie nowych kierunków handlu zagranicznego. Europejskie ambicje Mołdawii i ich perspektywy.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Współczesna kondycja gospodarki mołdawskiej. Perspektywy i zagrożenia. Aktualne wskaźniki makroekonomiczne: PKB, PI, PPI, stopa bezrobocia. Aktualne wskaźniki rozwoju społeczno-ekonomicznego: HDI, współczynnik Giniego. Największe przedsiębiorstwa – charakterystyka produkcji. Główne kierunki i struktura eksportu i importu. Udział Mołdawii w międzynarodowych porozumieniach o charakterze gospodarczym.	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07
Ekonomiczne aspekty secesji Naddniestrza. Geneza secesji Naddniestrza. Charakterystyka gospodarki regionu – najważniejsze przedsiębiorstwa, kierunki i	TGiSREuW_01- TGiSREuW_07

struktura handlu zagranicznego, subsydia. Gospodarcze relacje Naddniestrza i Mołdawii.	
--	--

5. Zalecana literatura:

- 1) *Związek Radziecki, Przyroda. Człowiek. Gospodarka*, przekł. L. Dzierżanowski i in. Warszawa 1972.
- 2) R. Pikhoia, *How the Socialist Economy was destroyed in USSR (One reason for the collapse of the country)*, "Warsaw East European Review", 2017, vol. VII, ss. 35-52.
- 3) A. Baszyński i in, *Przebieg i rezultaty transformacji gospodarczej w krajach byłego Związku Radzieckiego*, Conference Paper, IX Kongres Ekonomistów Polskich, https://www.researchgate.net/publication/270957178_Przebieg_i_rezultaty_transformacji_gospodarczej_w_krajach_bylego_Zwiazku_Radzieckiego.
- 4) K. Falkowski, *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarek Białorusi, Rosji i Ukrainy*, Warszawa 2013.
- 5) R. Karklins, *Wszystkiemu winien system. Korupcja w krajach postkomunistycznych*, Warszawa 2009.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi	TGi
	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE	SRE
	uW	uW	uW	uW	uW	uW	uW	uW	uW	uW	uW	uW
	_01	_02	_03	_04	_05	_06	_07	_08	_09	_10	_11	_12
Egzamin pisemny	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egzamin ustny												
Egzamin z „otwartą książką”												
Kolokwium pisemne												
Kolokwium ustne												
Test												
Projekt												
Esej												
Raport												
Prezentacja multimedialna												
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)												
Portfolio												
Inne (jakie?) -												

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		15
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji gospodarczej i rozwoju systemów rynkowych Ukrainy, Białorusi i Mołdawii oraz ich politycznych uwarunkowań, doskonałe rozumienie złożoności historycznych i współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich i ich wpływu na kształtowanie się kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą, Białorusią i Mołdawią po 1991 roku, biegła znajomość współczesnych gałęzi przemysłu i flagowych marek na rynku ukraińskim, białoruskim i mołdawskim, bardzo szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim.

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji gospodarczej i rozwoju systemów rynkowych Ukrainy, Białorusi i Mołdawii oraz ich politycznych uwarunkowań, bardzo dobre rozumienie złożoności historycznych i współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich i ich wpływu na kształtowanie się kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą, Białorusią i Mołdawią po 1991 roku, bardzo dobra znajomość współczesnych gałęzi przemysłu i flagowych marek na rynku ukraińskim, białoruskim i mołdawskim, szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim.

dobry (db; 4,0): dobre opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji gospodarczej i rozwoju systemów rynkowych Ukrainy, Białorusi i Mołdawii oraz ich politycznych uwarunkowań, ogólne rozumienie złożoności historycznych i współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich i ich wpływu na kształtowanie się kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą, Białorusią i Mołdawią po 1991 roku, dobra znajomość współczesnych gałęzi przemysłu i flagowych marek na rynku ukraińskim, białoruskim i mołdawskim, dobre rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperckim.

dostateczny plus (+dst; 3,5): opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji gospodarczej i rozwoju systemów rynkowych Ukrainy, Białorusi i Mołdawii w stopniu podstawowym, zadowalające rozumienie złożoności historycznych i współczesnych relacji polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-mołdawskich i ich wpływu na kształtowanie się kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą, Białorusią i Mołdawią po 1991 roku, podstawowa znajomość współczesnych gałęzi przemysłu i flagowych marek na

rynku ukraińskim, białoruskim i mołdawskim, podstawowe rozeznanie w krajowej literaturze naukowej przedmiotu oraz dorobku analityczno-eksperymentalnym.

dostateczny (dst; 3,0): powierzchowne opanowanie faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji gospodarczej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii, zauważanie związku pomiędzy historycznymi i współczesnymi relacjami polsko-ukraińskimi, polsko-białoruskimi i polsko-mołdawskimi a ich wpływem na kształtowanie się kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą, Białorusią i Mołdawią po 1991 roku, elementarna znajomość współczesnych gałęzi przemysłu Ukrainy, Białorusi i Mołdawii, elementarna orientacja w krajowej literaturze przedmiotu.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieznajomość faktografii z zakresu przebiegu procesu transformacji gospodarczej Ukrainy, Białorusi i Mołdawii, brak refleksji nad historycznymi i współczesnymi relacjami polsko-ukraińskimi, polsko-białoruskimi i polsko-mołdawskimi a ich wpływem na kształtowanie się kontaktów gospodarczych pomiędzy Polską a Ukrainą, Białorusią i Mołdawią po 1991 roku, nieznajomość współczesnych gałęzi przemysłu Ukrainy, Białorusi i Mołdawii, brak orientacji w literaturze przedmiotu.